

бх, № АИИ-48
04.07.2016г.

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Аргир Тодоров Живондев от Институт по овошарство – Пловдив, професионално направление 6.1. – Растениевъдство, научна специалност – 04.01.15 – овошарство и 04.01.05. – селекция и семепроизводство на културните растения, назначен за член на Научното жури със заповед № НП – 08-91 от 17.05.2016 г. на Председателя на ССА.

Относно: дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 6.1 – Растениевъдство с научна специалност 04.01.15 – овошарство на докторанта на самостоятелна подготовка Светослав Малчев Малчев към секция „Селекция и генетични ресурси“ при Института по овошарство – Пловдив.

Актуалност на проблема

Черешовата култура е основна в страните с умерено континентален климат. Тя е водеща, структуроопределяща овощна култура и в нашата страна. В Европа съществуват над 20 активни селекционни програми, чиято цел е постоянното обогатяване и обновяване на черешовия сортимент в зависимост от непрекъснато променящите се изисквания на консуматорите. През последните 30 години са създадени хиляди нови сортове череши главно в страни като Канада, САЩ, Франция, Унгария, Италия, Чехия, Германия, Румъния, Япония, Украина, Русия и редица други. Може да се каже, че във всички страни с развито черешопроизводство се води усилена селекционна работа за създаване на нови черешови сортове и подложки за тях, чрез прилагане на всички възможни селекционни методи.

В нашата страна са налице две активни програми за подобряване на черешовия сортимент. В резултат на програмата по селекция на черешата в Института по овошарство – Пловдив, в продължение на повече от 25 години е изграден богат хибриден фонд от първо поколение и не малък такъв от второ поколение. Създадени са хиляди хибриди, на които е проведен отбор. По-голямата част от отбрани елити са размножени върху подходящи за черешата подложки. Необходимо е своевременно комплексно проучване с цел изльчване на кандидат-сортове, както и нови базови форми за следващи селекционни етапи.

Цел, задачи и методи на изследване

Целта е формулирана ясно и конкретно – да се проведат финални комплексни проучвания на отбрани и размножени черешови хибриди върху три подложки, за да се предложат нови кандидат-сортове. В изследването са включени 11 черешови елити, 3 нови сорта и три стандартни сорта, присадени върху трите основни подложки, използвани в страната. Допълнителни задачи в комплексното изследване са: установяване агробиологичното поведение на елитите и новите сортове на ИО – Пловдив, отглеждани върху трите подложки махалебка, дива череша и Гизела 5;

Установяване пригодността на вегетативната, слаборастяща подложка Гизела 5 за използване като такава за сортотривалост в колекционни градини. При изследваните общо 29 показатели (повечето от които през 5-годишния период 2008-2012г.) са използвани успешни комбинации от методики и дескриптори, даващи по-комплексна характеристика на изучаваните обекти. Резултатите са обработени математически по методите корелационен и вариационен анализ и по метода разработен от Дейвид Дънкан.

Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е с обем от 130 страници, като резултатите са представени в 41 таблици и много добре онагледени чрез 25 фигури и приложение със снимки на плодове от изследваните елити и нови сортове.

Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Цитираната от дисертанта литература обхваща 165 источника, 25 от които на кирилица и 140 на латиница. Този богат литературен фонд е творчески систематизиран по раздели в литературния преглед, в който добре са отсети постиженията на селекционните изследователски екипи, както и това, което се нуждае от допълнителни конкретни проучвания. Отразени са световните постижения на водещите страни в селекцията на нови черешови сортове и подложки. Анализирани са селекционните резултати в нашата страна. Специално място е отредено на селекцията при черешата в Института по овоощарство в Пловдив.

Наблюденията по извежданите опити и получените много добри резултати, обработени математически са предоставили възможност на докторанта да подхodi творчески към тяхната интерпретация, както и да достигне до ценни изводи.

Приноси на дисертационния труд

По-важните приноси по разработените направления, като отражение на резултатите от изследователската работа на докторанта, залегнали и произтичащи от дисертационната разработка са следните:

Научни приноси с оригинален характер

- Извършена е комплексна финална селекционна оценка на агробиологичните качества на 11 черешови елити, отглеждани върху три основни подложки;
- Изльчени са 3 кандидат-сортове за представяне пред ИАСАС за официално изпитване и признаване като нови оригинални черешови сортове;
- Подбрани са 4 хибриди с конкретни ценни признания като базови селекционни форми за следващи етапи от програмата по селекция;
- Осъвременена и обогатена е методиката за изучаване на растителните ресурси при черешата;
- Установена е ниската степен на пригодност на клоновата подложка GiSelA 5 за използване при сортотривалост в колекционни насаждения;

- Потвърдени са добрите биологични и стопански качества на новите сортове Косара, Розалина и Тракийска хрущялка;
- Научно-приложни приноси
- Определени са подходящи опрашители за трите нови сорта, както и възможностите за създаване на нови черешови насаждения само от ранни сортове.

Публикувани статии.

Авторефератът отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд, във връзка с който докторантът е публикувал три колективни научни статии в наши научни издания.

Заключение:

Имам удоволствието да познавам лично и много добре докторанта Светослав Малчев. Основателно мога да твърдя, че за научния ръководител е истинско удовлетворение да обучава талантлив докторант. С пълна убеденост мога да кажа, че Малчев е изграден изследовател с висока квалификация, а представената дисертация е главно негово лично дело.

Въз основа на научените и приложените от докторанта различни методи на изследване, част от които усъвършенствани лично от него, правилно изведените експерименти, направените тълкувания и изводи считам, че представения дисертационен труд отговаря напълно на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на ССА за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя ПОЛОЖИТЕЛНО.

Позволявам си да предложа на членовете на почитаемото Научно жури също да гласуват положително за присъждане на ас. Светослав Малчев образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „овоощарство“ към професионално направление 6.1.- Растениевъдство

30.06.2016г.

гр. Пловдив

Изготвил становището:

(проф. д-р Аргир Живондов)

